

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (üheksas koda)

18. jaanuar 2024*

Eelotsusetaotlus – Direktiiv 93/13/EMÜ – Ebaõiglased tingimused tarbijalepingutes – Artikli 3 lõige 1 – Artikli 6 lõige 1 – Artikli 7 lõige 1 – Artikkel 8 – Jõustunud täitedokument – Kohtu pädevus kontrollida sundtäitemenetluse järelevalve raames omal algatusel, kas tegemist on ebaõiglase lepingutingimusega – Õigusvastaseks tunnistatud tüüptingimuste riiklik register – Lepingutingimused, mille sõnastus erineb registris olevate lepingutingimuste sõnastusest, kuid mis on nendega sama sisu ja mõjuga

Kohtuasjas C-531/22,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie (Varssavi kesklinna rajoonikohus Varssavis, Poola) 5. juuli 2022. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 9. augustil 2022, menetluses

Getin Noble Bank S.A.,

TF,

C2,

PI

versus

TL,

menetluses osalesid:

EOS,

Zakład Ubezpieczeń Społecznych,

MG,

Komornik Sądowy AC,

EUROOPA KOHUS (üheksas koda),

koosseisus: koja president O. Spineanu-Matei, kohtunikud S. Rodin (ettekandja) ja L. S. Rossi,

* Kohtumenetluse keel: poola.

kohtujurist: J. Kokott,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust ja 13. septembri 2023. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Getin Noble Bank S.A., esindajad: *adwokaci* M. Ł. Hejmej, M. Przygodzka, A. Szcześniak, J. Szewczak ja Ł. Żak ning *aplikant radcowski* M. Pugowski,
- TF, esindajad: *radcowie prawni* M. Czugan, M. Jaroch-Konwent, W. Kołosz, A. Pakos ja K. Zawadzanko,
- Poola valitsus, esindajad: B. Majczyna, M. Kozak ja S. Żyrek,
- Euroopa Komisjon, esindajad: U. Małecka ja N. Ruiz García,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiivi 93/13/EMÜ ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes (EÜT 1993, L 95, lk 29; ELT eriväljaanne 15/02, lk 288) artikli 3 lõiget 1, artikli 6 lõiget 1, artikli 7 lõikeid 1 ja 2 ning artiklit 8, Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artiklit 47, õiguskindluse, tõhususe, proportsionaalsuse ja seadusjõu põhimõtteid ning õigust olla ära kuulatud.
- 2 Taotlus on esitatud sundtäitemenetluses ühelt poolt nelja võlausaldaja – Getin Noble Bank S.A., TFi, C2 ja PI – ning teiselt poolt nende võlgniku TLi vahel seoses TLi suhtes tehtud maksekäsuga.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Direktiivi 93/13 artikli 3 lõikes 1 on sätestatud:
„Lepingutingimus, mille suhtes ei ole eraldi kokku lepitud, loetakse ebaõiglaseks, kui see on vastuolus heausksuse tingimusega ning kutsub esile lepinguosaliste lepingust tulenevate õiguste ja kohustuste olulise tasakaalustamatuse, mis kahjustab tarbijat.“
- 4 Direktiivi artikli 4 lõikes 1 on ette nähtud:
„Ilma et see piiraks artikli 7 kohaldamist, võetakse lepingutingimuse hindamisel arvesse lepingu sõlmimise objektiks oleva kauba või teenuse laad ning viidatakse lepingu sõlmimisel kõigile sellega

kaasnevatele asjaoludele ning kõigile teistele kõnealuse või muu lepingu tingimustele, millest see sõltub.“

5 Direktiivi artikli 6 lõikes 1 on sätestatud:

„Liikmesriigid sätestavad, et ebaõiglasel tingimused lepingus, mille müüja või teenuste osutaja on [...] tarbijaga sõlminud, ei ole [siseriiklikes õigusaktides sätestatud tingimustel] tarbijale siduvad ning [et leping jääb muus osas pooltele siduvaks, kui see saab kehtida ka ilma ebaõiglaste tingimusteta].“
[täpsustatud sõnastus]

6 Direktiivi artikli 7 lõiked 1 ja 2 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Liikmesriigid tagavad, et tarbijate ja konkurentide huvides oleksid olemas piisavad ja tõhusad vahendid, et lõpetada ebaõiglaste tingimuste seadmine lepingutes, mis müüjad või teenuste osutajad tarbijatega sõlmivad.

2. Lõikes 1 nimetatud vahendite hulka kuuluvad sätted, mille kohaselt isikud ja organisatsioonid, kellel on liikmesriigi õiguse alusel õigustatud huvi tarbijat kaitsta, võivad kooskõlas siseriikliku õigusega pöörduda kohtute või pädevate haldusasutuste poole, kes otsustavad üldiseks kasutamiseks mõeldud lepingutingimuste ebaõigluse üle ning võivad kohaldada asjakohaseid ja tõhusaid vahendeid, et lõpetada selliste tingimuste jätkuv kasutamine.“

7 Direktiivi 93/13 artiklis 8 on sätestatud:

„Liikmesriigid võivad käesoleva direktiivi reguleerimisalas vastu võtta või säilitada asutamislepingule vastavad rangemad sätted, et tagada tarbijate kaitstuse kõrgem tase.“

Poola õigus

8 17. novembri 1964. aasta tsiviilkohtumenetluse seadustiku (ustawa – Kodeks postępowania cywilnego) (*Dz. U.* nr 43, jrk nr 296) põhikohtuasjas kohaldatavas redaktsiooni (edaspidi „tsiviilkohtumenetluse seadustik“) artiklis 189 on sätestatud:

„Kui hagejal on õigus pöörduda kohtusse, võib ta kohtult taotleda õigussuhte või õiguse olemasolu või puudumise tuvastamist.“

9 Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 505³² lõikes 1 on ette nähtud:

„Hageja peab oma taotluses märkima need tõendid, mis kinnitavad tema nõude aluseks olevaid asjaolusid. Tõendeid ei lisata hagiavaldusele.“

10 Sama seadustiku artiklis 758 on sätestatud:

„Esimese astme kohtud ja nende kohtute juures tegutsevad kohtutäiturid on pädevad menetlema sundtäitmist.“

11 Tsiviilseadustiku artikli 804 lõikes 1 on ette nähtud:

„Täiteasutusel ei ole õigust kontrollida, kas täitedokumendi esemeks olev kohustus on põhjendatud ja täidetav.“

12 Tsiiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 840 lõikes 1 on ette nähtud:

„Võlgnik võib oma õiguste kaitseks esitada hagi täitedokumendi täieliku või osalise tühistamise või sundtäitmise lubamatuks tunnistamise nõudes, kui:

- 1) ta vaidlustab täidetavaks tunnistamise aluseks olnud faktilised asjaolud, eelkõige juhul, kui ta vaidlustab sellise kohustuse olemasolu, mis on tuvastatud muu liht-täitedokumendiga kui kohtuotsus, või kui ta vaidlustab kohustuse ülemineku, vaatamata seda tõendavale ametlikule dokumendile;
- 2) pärast liht-täitedokumendi väljaandmist ilmnnes asjaolu, mis tingis kohustuse lõppemise või selle täitmise võimatuse; kui täitedokument on kohtuotsus, võib võlgnik oma hagi tugineda ka asjaoludele, mis on ilmnunud pärast kohtuvaidluse lõppu, esitada kohustuse täitmisel põhineva vastuväite, kui asjaomases kohtuasjas oli selline vastuväide seaduse alusel vastuvõetamatu, või tasaarvestamise vastuväite.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 13 Tarbija TL sõlmis 9. jaanuaril 2006 Getin Noble Bankiga ajavahemikuks 9. jaanuarist 2009 kuni 16. jaanuarini 2016 krediidilepingu, mis oli indekseeritud Šveitsi frangiga (CHF) ja mille summa Poola zlottides (PLN) vastas 15 645,27 frangile (ligikaudu 16 270 eurot). Krediidilepingu kohaselt konverteeriti Getin Noble Banki antud krediidi summa asjaomase lepingu sõlmimise päeval selle panga välisvaluuta kursitabelisse kantud indekseerimisvaluuta ostukursi alusel ning kogu võlg tuli seega tagasi maksta zlottides pärast indekseerimisvaluutas nomineeritud võla konverteerimist nimetatud pangale makse tegemise kuupäeval kohaldatava intressimäära alusel.
- 14 TL sõlmis 13. mail 2008 sama pangaga veel ühe frangiga indekseeritud krediidilepingu, mille summa zlottides vastas 36 299,30 frangile (ligikaudu 37 740 eurot) ja mille laenuperiood oli 120 kuud. Teises krediidilepingus oli kasutatud sisuliselt samu lepingutingimusi kui eelmises punktis nimetatud krediidilepingus.
- 15 Tuginedes TLi makseviivitustele, ütles Getin Noble Bank need kaks krediidilepingut üles ja esitas Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie (Lääne-Lublini rajoonikohus Lublinis, Poola) elektroonilise maksekäsumenetluse teel vastavalt 28. detsembril ja 3. juunil 2016 kaks hagi TLi vastu, milles nõudis TLilt krediidilepingute alusel võlgnetavate summade tasumist koos intressi ja kuludega.
- 16 Oma nõuete põhjendamiseks tugines Getin Noble Bank TLiga sõlmitud krediidilepingutele, aga ei saanud kummalegi hagile asjaomast lepingut lisada, võttes arvesse tsiiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 505³² lõikes 1 sisalduvaid elektroonilist maksekäsumenetlust reguleerivaid menetlusnorme ja asjaomase menetluse haldussüsteemi tehnilist eripära, mis ei võimalda tõendeid esitada. Seega puudus Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lubliniel (Lääne-Lublini rajoonikohus Lublinis) ühtaegu nii pädevus kui ka tehniline võimalus nõuda Getin Noble Bankilt nende krediidilepingute esitamist.

- 17 Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie (Lääne-Lublina rajoonikohus Lublinis) tegi kaks maksekäsku, mida TL ei ole vaidlustanud ja mis on seega jõustunud ning täidetavaks tunnistatud. See võimaldas kohtutäituril, kelle tegevuse üle teeb järelevalvet eelotsusetaotluse esitanud kohus, Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie (Varssavi kesklinna rajoonikohus Varssavis, Poola), algatada sundtäitemenetluse, pöörates sissenõude TLi kinnisasjale.
- 18 Sundtäitemenetluses oli eelotsusetaotluse esitanud kohus seega esimene riigisisene kohus, kellele esitati põhikohtuasjas kõne all olevad krediidilepingud.
- 19 Krediidilepingute sisu analüüsi tulemusel tekkis eelotsusetaotluse esitanud kohtul kahtlus, kas need lepingud on kehtivad, võttes arvesse, et neis sisalduvad konverteerimistingimused, millela neid lepinguid täita ei saa ja mis tuleb tunnistada kehtetuks, võivad osutada ebaõiglasteks.
- 20 Eelotsusetaotluse esitanud kohus on seisukohal, et põhikohtuasi tingib küsimuse, kas kohtul tuleb omal algatusel kontrollida, kas selliste tarbijalepingute tingimused, mille alusel algatatakse sundtäitemenetlus, on ebaõiglased või mitte, st küsimus, mis on analoogne sellega, mis tuli lahendada kohtuasjades, milles tehti 17. mai 2022. aasta kohtuotsus SPV Project 1503 jt (C-693/19 ja C-831/19, EU:C:2022:395) ning 17. mai 2022. aasta kohtuotsus Ibercaja Banco (C-600/19, EU:C:2022:394).
- 21 Nimetatud kohus tõdeb, et TL ei ole käesoleva kohtuotsuse punktis 17 mainitud maksekäskudele vastuväidet esitanud ja seega ei ole tal enam ühtki õiguskaitsevahendit, mis võimaldaks tal praktikas vaidlustada kohustusi, mis neist maksekäskudest tulenevad. Ühest küljest ei ole kohtulahendis seisneva täitedokumendi vastu esitatud täitmise lubamatuks tunnistamise hagi tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 840 lõike 1 punktile 1 tuginedes võimalik õiguspäraselt vaidlustada selle täitedokumendi esemeks oleva kohustuse põhjendatust. Teisest küljest ei muuda praktikas võlgniku olukorda see, kui ta esitab hagi lepingu kehtetuse tuvastamise või selle lepingu ebaõiglastele tingimustele tuginemise võimatuse tuvastamise nõudes, kuna tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 189 põhjal ei saa sellise hagi alusel tühistada jõustunud maksekäsu. Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 365 lõike 1 kohaselt on jõustunud kohtuotsus, sealhulgas elektroonilises maksekäsumenetluses tehtud maksekäsk, siduv kõigile kohtutele.
- 22 Juhul kui liidu õiguse alusel on eelotsusetaotluse esitanud kohus kohustatud omal algatusel kontrollima, kas asjaomase krediidilepingu mõni tingimus on ebaõiglane või mitte, siis soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas direktiivi 93/13 artikli 7 lõiget 1 ning tõhususe, proportsionaalsuse ja õiguskindluse põhimõtteid tuleb tõlgendada nii, et neist tulenevalt on lubatud eelkõige juhul, kui asjaomane tarbija ei tugine talle sellest direktiivist tulenevatele õigustele, laiendada mõju, mis tuleneb lepingutingimuse kandmisest õigusvastaseks tunnistatud tüüptingimuste riiklikku registrisse (edaspidi „õigusvastaste lepingutingimuste riiklik register“), ka sellise müüja või teenuste osutaja suhtes, kes ei osalenud menetluses, mille tulemusel tehti asjaomane kanne.
- 23 Kui põhikohtuasjas kõne all olevate lepingutingimuste sisu võrrelda muude pankade kui Getin Noble Banki selliste lepingutingimuste sisuga, mis on kantud õigusvastaste lepingutingimuste riiklikku registrisse, saab teha järelduse, et kõnealused lepingutingimused on väga sarnased, mistõttu on neil samasugune sisu ja samad tagajärjed tarbijatele.
- 24 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et 21. detsembri 2016. aasta kohtuotsusest Biuro podróży „Partner“ (C-119/15, EU:C:2016:987) tuleneva kohtupraktika kohaselt puuduvad takistused teatava lepingutingimuse õigusvastaste lepingutingimuste riiklikku registrisse kandmise mõju

kohaldatavusele ühelt poolt kõigi seda lepingutingimust kasutavate müüjate või teenuste osutajate, mitte üksnes kõnealuse lepingutingimuse ebaõigluse tuvastamise ja registrisse kandmise menetluse poole suhtes, ja teiselt poolt mis tahes lepingutingimuse suhtes, mis on eelmainitud lepingutingimusega sisuliselt identne, olemata tingimata sõnastuselt identne. Eelotsusetaotluse esitanud kohus kahtleb siiski, kas liidu õiguse selline tõlgendus on kohaldatav ka menetluses, mille üks pool on tarbija, kes on sõlminud asjaomase müüja või teenuste osutajaga lepingu, ja mitte ainult haldusmenetluses, mille eesmärk on karistada ettevõtjaid, kes kasutavad õigusvastaste lepingutingimuste riiklikku registrisse kantud lepingutingimusi, millega oli tegemist nimetatud kohtuotsuse aluseks olnud kohtuasjas.

25 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus) seevastu võttis vastu 20. novembril 2015 resolutsiooni III CZP 175/15, mille kohaselt ei ole õigusvastaste lepingutingimuste riiklikku registrisse kandmisel mõju teistele müüjatele või teenuste osutajatele peale nende, keda sellesse registrisse kandmise menetlus puudutas, et oleks tagatud nende teiste müüjate või teenuste osutajate õigus olla ära kuulatud.

26 Neil asjaoludel otsustas Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie (Varssavi kesklinna rajoonikohus Varssavis) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas [direktiivi 93/13] artikli 6 lõiget 1, artikli 7 lõiget 1 ning õiguskindluse, jõustunud kohtuotsuse lõplikkuse, tõhususe ja proportsionaalsuse põhimõtteid tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mille kohaselt ei saa liikmesriigi kohus omal algatusel kontrollida, kas leping sisaldab ebaõiglasi tingimusi ja teha sellest järeldusi olukorras, kus kohus teeb järelevalvet sundtäitemenetluse üle, mida kohtutäitur viib läbi jõustunud ja täidetavaks tunnistatud maksekäsu alusel, mis on välja antud menetluses, milles tõendeid ei koguta?

2. Kas [direktiivi 93/13] artikli 3 lõiget 1, artikli 6 lõiget 1, artikli 7 lõikeid 1 ja 2 ning artiklit 8, [harta] artiklit 47 ning õiguskindluse, tõhususe ja proportsionaalsuse põhimõtteid ning õigust olla ära kuulatud tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus see, kui liikmesriigi õigusnormidele kohtus antud tõlgenduse kohaselt tingib ebaõiglase lepingutingimuse [õigusvastaste lepingutingimuste riiklikku registrisse] kandmine sellise lepingutingimuse ebaõiglasena käsitamise igas menetluses, milles osaleb tarbija, sealhulgas

– teiste müüjate või teenuste osutajate suhtes kui see, kelle suhtes toimus ebaõiglase lepingutingimuse [õigusvastaste lepingutingimuste riiklikku registrisse] kandmise menetlus;

– lepingutingimuse puhul, mis ei ole sõnastuselt identne, aga mis on sama sisuga ja millel on tarbija suhtes samad mõju?“

Menetlus Euroopa Kohtus

27 Eelotsusetaotluses palus eelotsusetaotluse esitanud kohus, et käesoleva kohtuotsuse aluseks oleva eelotsusetaotluse suhtes kohaldataks Euroopa Kohtu kodukorra artikli 105 lõikes 1 ette nähtud kiirendatud menetlust. Eelotsusetaotluse esitanud kohus väitis oma kiirendatud menetluse kohaldamise taotluse põhjendamiseks, et põhikohtuasjas kõne all olevat sundtäitemenetlust läbi viiv kohtutäitur on arestinud kinnisasja, mis on mainitud menetluse ese, ning selle kinnisasja

müük enampakkumisel on kavandatud toimuma pärast seda, kui võlausaldajad on esitanud oma nõuded, mille tagajärjel võib TL ühest küljest jääda ilma omandiõigusest sellele kinnisasjale ja teisest küljest saavad võlausaldajad rahasumma, omamata vastavat nõudeõigust. Kuigi TL saab vajaduse korral hiljem oma õigusi kaitsta kahju hüvitamise hagi abil, ei ole sellega talle tagatud tema õiguste täielik kaitse.

- 28 Kodukorra artikli 105 lõikes 1 on sätestatud, et kui kohtuasja laad nõuab asja lahendamist lühikese aja jooksul, võib Euroopa Kohtu president eelotsusetaotluse esitanud kohtu taotlusel või erandkorras omal algatusel otsustada, olles ettekandja-kohtuniku ja kohtujuristi ära kuulanud, lahendada eelotsusetaotluse kiirendatud menetluses.
- 29 Sellega seoses väärrib meeldetuletamist, et selline kiirendatud menetlus on menetluslik vahend, mille eesmärk on reageerida erakordselt kiireloomulisele olukorrale (21. detsembri 2021. aasta kohtuotsus *Randstad Italia*, C-497/20, EU:C:2021:1037, punkt 37 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 30 Käesoleval juhul otsustas Euroopa Kohtu president 15. septembril 2022, olles ettekandja-kohtuniku ja kohtujuristi ära kuulanud, et käesoleva kohtuotsuse punktis 27 nimetatud taotlust ei ole vaja rahuldada.
- 31 Nimelt ei saa ühelt poolt ainuüksi asjaoluga, et põhikohtuasi kujutab endast sundtäitemenetlust, mis tuleb kiiresti lahendada, iseenesest tõendada kodukorra artikli 105 kohaselt nõutavat kiireloomulisust. (vt selle kohta Euroopa Kohtu presidendi 5. oktoobri 2018. aasta kohtumäärus *Addiko Bank*, C-407/18, EU:C:2018:825, punkt 12).
- 32 Teiselt poolt võttis Euroopa Kohtu president kohtuasjas, milles põhikohtuasja hagejad olid esitanud vastuväite hüpoteegiga tagatud nõude täitmisele nende kinnisasja arvelt, tõepoolest arvesse asjaolu, et asjaomase riigisisese tsiviilkohtumenetluse eeskirju arvestades tingis sundtäitemenetluse jätkamine ohu, et need isikud kaotavad oma põhieluaseme. Ta rahuldab kiirendatud menetluse kohaldamise taotluse, märkides, et sellises olukorras on kahju kannatanud võlgnik riigisisestest õigusnormidest tulenevalt kaitstud üksnes kahju hüvitamise kaudu ning varasemat olukorda, milles ta oli oma eluaseme omanik, ei ole võimalik ennistada (vt selle kohta Euroopa Kohtu presidendi 5. oktoobri 2018. aasta kohtumäärus *Addiko Bank*, C-407/18, EU:C:2018:825, punkt 13).
- 33 Käesoleval juhul ei nähtu kiirendatud menetluse kohaldamise taotlusest ega eelotsusetaotlusest siiski, et esineb vahetu oht, et TL jääb põhikohtuasjas käsitletava täitemenetluse käigus ilma oma põhieluasemest. Nimelt ei ole eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtule teatanud, et põhikohtuasjas kõne all olev kinnisasi on TLi põhieluase, kusjuures TL näib elavat sellest kinnisastast erineval aadressil (vt selle kohta Euroopa Kohtu presidendi 5. oktoobri 2018. aasta kohtumäärus *Addiko Bank*, C-407/18, EU:C:2018:825, punkt 14).

Euroopa Kohtu pädevus ja eelotsusetaotluse vastuvõetavus

- 34 Esiteks väidab Getin Noble Bank sisuliselt, et Euroopa Kohus ei ole pädev eelotsusetaotlust lahendada, kuna eelotsuse küsimused puudutavad riigisisest sundtäitemenetlust, mis ei kuulu liidu õiguse kohaldamisalasse.

- 35 Sellega seoses tuleb meenutada, et ELL artikli 19 lõike 3 punktist b ja ELTL artikli 267 esimesest lõigust tuleneb, et Euroopa Kohus on pädev tegema eelotsuseid, mis käsitlevad liidu õiguse tõlgendamist või liidu institutsioonide õigusaktide kehtivust.
- 36 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu esitatud eelotsuse küsimuste sõnastusest nähtub aga, et vastupidi Getin Noble Banki väljendatud seisukohale puudutavad need küsimused direktiivi 93/13 ja harta sätete ning liidu õiguse üldpõhimõtete, mitte Poola õigusnormide tõlgendamist. Seega on Euroopa Kohus pädev eelotsusetaotlusele vastama.
- 37 Teiseks väidab Getin Noble Bank sisuliselt, et eelotsusetaotlus on igal juhul vastuvõetamatu.
- 38 Ühelt poolt ei ole eelotsusetaotluse esitanud kohus tema sõnul pädev lahendama poolte vaidlust otsusega, mis kujutab endast „kohtuotsust“ ELTL artikli 267 tähenduses, ning seda kohut tuleb pidada „haldusorganiks“, kui ta sekkub sundtäitemenetluse järelevalve raames. Teiselt poolt on esitatud eelotsuse küsimused ebatäpsed, liiga üldised ja hüpoteetilised. Esimeses küsimuses ei ole täpsustatud järelevalvemeedet, mida see puudutab, ega Euroopa Kohtu võimalike vastuste rakendamise korda. Lisaks puudub järelevalvemenetluse pooltel õiguslik alus sisulise otsuse tegemiseks. Teises küsimuses ei ole arvestatud asjaoluga, et kuigi kohustuslik on saada asjaomaselt tarbijalt tema seisukoht seoses sellise lepingutingimuse säilitamisega, mida eelotsusetaotluse esitanud kohus peab ebaõiglaseks, ei ole eelotsusetaotluse esitanud kohus pädev analüüsima selle – pealegi käesoleval juhul passiivse – tarbija sellekohast tahteavaldust.
- 39 Getin Noble Bank vaidlustab seega sisuliselt eelotsusetaotluse esitanud kohtu Poola õigusest tuleneva pädevuse omal algatusel kontrollida, kas põhikohtuasjas kõne all olevates krediidilepingutes sisalduvad lepingutingimused on ebaõiglased või mitte. Kuna sellised argumendid puudutavad põhikohtuasjas esitatud kaebuse sisulist analüüsi, ei saa nendega mingil juhul seada kahtluse alla eelotsusetaotluse vastuvõetavust (vt selle kohta 17. märtsi 2021. aasta kohtuotsus An tAire Talmhaíochta Bia agus Mara jt, C-64/20, EU:C:2021:207, punkt 27 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 40 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades on Euroopa Kohus pädev eelotsusetaotluse kohta otsust tegema ja eelotsusetaotlus on vastuvõetav.

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

- 41 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 93/13 artikli 6 lõiget 1 ja artikli 7 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus riigisisised õigusnormid, mille kohaselt ei või liikmesriigi kohus omal algatusel kontrollida, kas tarbijaga sõlmitud lepingu mõni tingimus on ebaõiglane, ega teha vastavaid järeldusi jõustunud ja täidetavaks tunnistatud maksekäsu tegemise otsusel põhineva sundtäitemenetluse üle tehtava järelevalve raames.
- 42 Kõigepealt tuleb meenutada, et Euroopa Kohtu praktikast nähtuvalt saab ebavõrdset olukorda tarbija ja müüja või teenuste osutaja vahel tasakaalustada üksnes välise, lepingu pooltest sõltumatu aktiivse sekkumisega, kusjuures liikmesriigi kohus peab seda, kas direktiivi 93/13 kohaldamisalasse kuuluv lepingutingimus on ebaõiglane või mitte, omal algatusel hindama

niipea, kui tema käsutuses on selleks vajalikud õiguslikud ja faktilised asjaolud (vt selle kohta 22. septembri 2022. aasta kohtuotsus Vicente (advokaaditasu maksmise kohustus), C-335/21 EU:C:2022:720, punkt 52).

- 43 Kuigi Euroopa Kohus on korduvalt ning direktiivi 93/13 artikli 6 lõike 1 ja artikli 7 lõikest 1 tulenevaid nõudeid arvesse võttes selgitanud, kuidas liikmesriigi kohus peab tagama sellest direktiivist tarbijatele tulenevate õiguste kaitse, ei ole liidu õiguses siiski põhimõtteliselt ühtlustatud menetlusnorme, mida järgides peab kontrollima, kas mõni lepingutingimus on ebaõiglane või mitte, ning järelikult kuuluvad need liikmesriikide riigisisese õiguskorra alla. Nii on see põhikohtuasjas, mille puhul sundtäitemenetlus on reguleeritud Poola õiguse menetlusnormidega, mis ühtlustamise puudumisel on ette nähtud selle liikmesriigi õiguskorras (vt analoogia alusel 22. septembri 2022. aasta kohtuotsus Vicente (advokaaditasu maksmise nõue), C-335/21, EU:C:2022:720, punkt 53).
- 44 ELL artikli 4 lõikes 3 sätestatud lojaalse koostöö põhimõttest tuleneb aga, et menetlusnormid, mis on kehtestatud nende kohtuasjade läbivaatamiseks, mille eesmärk on tagada isikutele liidu õigusest tulenevate õiguste kaitse, ei tohi olla vähem soodsad kui sarnaste riigisiseste õiguskaitsevahendite puhul (võrdväarsuse põhimõte) ja need ei tohi muuta liidu õiguskorraga antud õiguste kasutamist praktiliselt võimatuks ega ülemäära keeruliseks (tõhususe põhimõte) (22. septembri 2022. aasta kohtuotsus Vicente (advokaaditasu maksmise nõue), C-335/21, EU:C:2022:720, punkt 54).
- 45 Mis puudutab tõhususe põhimõtet, siis peab Euroopa Kohtu praktikast tulenevalt iga juhtumit – mille puhul on vaja lahendada küsimus, kas mingi riigisisene menetlusnorm muudab liidu õiguse kohaldamise võimatuks või ülemäära raskeks – analüüsima nii, et arvesse võetakse selle normi kohta menetluses tervikuna ning menetluse kulgu ja erisusi, samuti vajaduse korral ka liikmesriigi õigussüsteemi aluseks olevaid põhimõtteid, nagu kaitseõiguse tagamine, õiguskindluse põhimõte ja menetluse korrakohane läbiviimine. Euroopa Kohus on selle aspekti osas sedastanud, et tõhususe põhimõtet ei tohiks järgida sel määral, et sellega igakülgset korvataks asjaomase tarbija täielik passiivsus (17. mai 2022. aasta kohtuotsus Unicaja Banco, C-869/19, EU:C:2022:397, punkt 28).
- 46 Lisaks on Euroopa Kohus täpsustanud, et liikmesriikide kohustus tagada õigussubjektidele liidu õigusest tulenevate õiguste tõhusus kehtib eelkõige direktiivist 93/13 tulenevate õiguste puhul tõhusa kohtuliku kaitse nõude kohta, mida on kinnitatud selle direktiivi artikli 7 lõikes 1 ja mis on sätestatud ka harta artiklis 47 ning mis on muu hulgas kohaldatav sellistele õigustele tuginevate hagide menetluskorra määratlemisel (17. mai 2022. aasta kohtuotsus Unicaja Banco, C-869/19, EU:C:2022:397, punkt 29).
- 47 Selle kohta on Euroopa Kohus märkinud, et kui puudub võimalus tõhusalt kontrollida, kas asjaomase lepingu mõni tingimus on ebaõiglane või mitte, ei saa olla tagatud direktiiviga 93/13 antud õiguste järgimine (17. mai 2022. aasta kohtuotsus Unicaja Banco, C-869/19, EU:C:2022:397, punkt 30).
- 48 Sellest järeldub, et liikmesriigi õiguses kehtestatud tingimused, millele on osutatud direktiivi 93/13 artikli 6 lõikes 1, ei tohi kahjustada selle sättega tarbijatele antud õiguse sisu, mille kohaselt ebaõiglaseks loetav lepingutingimus ei ole nende suhtes siduv (17. mai 2022. aasta kohtuotsus Unicaja Banco, C-869/19, EU:C:2022:397, punkt 31).

- 49 Eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitab, et niisuguse maksekäsu, millega on tegemist põhikohtuasjas, teevad Poola kohtud pärast seda, kui asjaomane võlausaldaja on seda elektroonilises maksekäsumenetluses taotlenud, ilma et asjaomasel kohtul oleks võimalus õiguslikult ja tehniliselt tutvuda lepinguga, mille alusel maksekäsk tehakse, ja seega omal algatusel kontrollida, kas selline leping sisaldab ebaõiglasi lepingutingimusi. Juhul kui võlgnik ei ole sellist maksekäsku kahe nädala jooksul pärast selle kättetoimetamist vaidlustanud, tunnistatakse maksekäsk täidetavaks ja see jõustub, mistõttu puudub kohtul, kes teeb asjaomase kohtutäituri üle järelevalvet sundtäitemenetluse raames, mida viimane läbi viib, pädevus seda maksekäsku omal algatusel kontrollida.
- 50 Sellega seoses tuleb märkida, et tarbijale direktiiviga 93/13 antud õiguste tõhusa kaitse saab tagada üksnes tingimusel, et asjaomasel riigisisese õiguses ette nähtud menetluskord võimaldab kohtul maksekäsumenetluse või sundtäitemenetluse raames omal algatusel kontrollida, kas asjasse puutuv leping sisaldab tingimused on ebaõiglased või mitte (17. mai 2022. aasta kohtuotsus *Impuls Leasing România*, C-725/19, EU:C:2022:396, punkt 49).
- 51 Euroopa Kohus leiab, et olukorras, kus kohtule ei ole ette nähtud võimalust kontrollida maksekäsu sundtäitemenetluse staadiumis omal algatusel seda, kas asjasse puutuv leping sisaldab tingimused on ebaõiglased või mitte, tuleb riigisiseseid õigusnorme pidada direktiiviga 93/13 tagada soovitud kaitse tõhusust vähendavaks, kui neis normides ei ole niisugust kontrolli ette nähtud maksekäsu tegemise staadiumis või kui niisugune kontroll on ette nähtud üksnes juba tehtud maksekäsu vaidlustamise staadiumis, olukorras, kus esineb arvestatav oht, et asjasse puutuv tarbija ei esita nõutavat vastuväidet kas selleks ette nähtud iseäranis lühikese tähtaja tõttu või kulude tõttu, mida kohtusse pöördumine vaidlustatud võlasumma suurust arvestades kaasa tooks, või seetõttu, et riigisisestest õigusnormides ei ole ette nähtud kohustust anda tarbijale tutvumiseks kogu teave, mida ta vajab oma õiguste ulatuse kindlaks tegemiseks (17. mai 2022. aasta kohtuotsus *Impuls Leasing România*, C-725/19, EU:C:2022:396, punkt 50).
- 52 Sellest järeldub esiteks, et olukorras, kus Poola õigusnormidega ei ole ette nähtud, et kohus kontrollib omal algatusel seda, kas asjaomasel leping sisaldab tingimused on ebaõiglased või mitte, ei ole maksekäsu tegemist ja sundtäitemenetlust reguleerivad Poola õigusnormid kooskõlas tõhususe põhimõttega.
- 53 Teiseks peab eelotsusetaotluse esitanud kohus, arvestades asjaolu, et Poola õiguses on niisugune kontroll ette nähtud üksnes juhaks, kui asjaomane tarbija vaidlustab maksekäsu, hindama seda, kas esineb arvestatav oht, et tarbija ei esita nõutavat vastuväidet kas selleks ette nähtud iseäranis lühikese tähtaja tõttu või kulude tõttu, mida kohtusse pöördumine vaidlustatud võlasumma suurust arvestades kaasa tooks, või seetõttu, et riigisisestest õigusnormides ei ole ette nähtud kohustust anda tarbijale tutvumiseks kogu teave, mida ta vajab oma õiguste ulatuse kindlaks tegemiseks.
- 54 Mis puudutab põhikohtuasjas kõne all olevates riigisisestest õigusnormides kõnealuse vastuväite esitamiseks ette nähtud kahenädalast tähtaega, siis on Euroopa Kohus leidnud, et selline tähtaeg tingib eelmises punktis osutatud ohu (vt selle kohta 6. novembri 2019. aasta kohtumäärus *BNP Paribas Personal Finance SA Paris Sucursala București ja Secapital*, C-75/19, EU:C:2019:950, punktid 31 ja 33).

- 55 Isegi siis, kui menetluspool ei pea maksekäsule esitatavat vastuväidet põhjendama – nagu nähtub Getin Noble Banki sõnul Poola õigusest –, on see kahenädalane tähtaeg siiski iseäranis lühike selleks, et asjaomane tarbija saaks hinnata maksekäsule vastuväite esitamise otsuse õiguslikke tagajärgi.
- 56 Kui eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul esineb arvestatav oht, et põhikohtuasjas kõne all olevatele maksekäskudele ei esitata vastuväidet käesoleva kohtuotsuse punktis 53 nimetatud asjaolude tõttu, siis tuleb seoses maksekäsu seadusjõuga meenutada, et nii õiguse ja õigussuhete stabiilsuse kui ka korra kohase õigusemõistmise tagamiseks on oluline, et kohtulahendeid, mis on jõustunud pärast olemasolevate edasikaebeväidluste ammendamist või nende õiguskaitsevahendite kasutamiseks ette nähtud tähtaegade möödumist, ei saaks enam vaidlustada (vt selle kohta 17. mai 2022. aasta kohtuotsus Unicaja Banco, C-869/19, EU:C:2022:397, punkt 32).
- 57 Lisaks ei ole asjaomase tarbija kaitse absoluutne. Eelkõige ei ole liidu õiguses ette nähtud liikmesriigi kohtu kohustust jätta kohaldamata need riigisisised menetlusnormid, millest tuleneb lahendi seadusjõud, isegi kui nõnda oleks võimalik heastada direktiivis 93/13 sisalduva mis tahes sätte rikkumine, seda siiski käesoleva kohtuotsuse punktis 44 viidatud kohtupraktika kohaselt tingimusel, et järgitakse võrdväarsuse ja tõhususe põhimõtteid (17. mai 2022. aasta kohtuotsus Unicaja Banco, C-869/19, EU:C:2022:397, punkt 33).
- 58 Olukorras, kus kohus on omal algatusel kontrollinud, kas lepingutingimus on ebaõiglane või mitte, ja selle kontrolli – ehkki põhjendamata – tulemus on omandanud seadusjõu, on Euroopa Kohus leidnud, et tõhusa kohtuliku kaitse nõudest tulenevalt peab täitekohtul olema võimalus hinnata – sealhulgas esimest korda – seda, kas need lepingutingimused, mille alusel kohus tegi võlausaldaja taotlusel maksekäsu, millele võlgnik ei ole vastuväidet esitanud, võivad olla ebaõiglased (vt selle kohta 17. mai 2022. aasta kohtuotsus SPV Project 1503 jt, C-693/19 ja C-831/19, EU:C:2022:395, punktid 65 ja 66).
- 59 See peab *a fortiori* paika juhul, kui kohus ei ole omal algatusel kontrollinud, kas asjaomases lepingus sisalduvad lepingutingimused on ebaõiglased või mitte, millega ilmselt on tegemist käesoleval juhul.
- 60 Asjaolu, et TL oli Poola kohtutes toimivas menetluses passiivne, ei vabasta eelotsusetaotluse esitanud kohut kohustusest kontrollida seda asjaolu omal algatusel, kui ta tuvastab, et TL ei esitanud põhikohtuasjas kõne all olevatele maksekäskudele vastuväidet käesoleva kohtuotsuse punktis 53 nimetatud asjaolude tõttu, arvestades, et see vastuväide on ainus menetluslik õiguskaitsevahend, mida TL saanuks kasutada põhikohtuasjas kõne all olevates lepingutes sisalduvate ebaõiglaste tingimuste vaidlustamiseks.
- 61 Kõike eeltoodut arvesse võttes tuleb esimesele küsimusele vastata, et direktiivi 93/13 artikli 6 lõiget 1 ja artikli 7 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus riigisisised õigusnormid, mille kohaselt ei või liikmesriigi kohus omal algatusel kontrollida, kas tarbijaga sõlmitud lepingu mõni tingimus on ebaõiglane, ega teha vastavaid järeldusi jõustunud ja täidetavaks tunnistatud maksekäsu tegemise otsusel põhineva sundtäitemenetluse üle tehtava järelevalve raames,
- kui nendes õigusnormides ei ole sellist kontrolli ette nähtud maksekäsu andmise staadiumis või
  - kui niisugune kontroll on ette nähtud üksnes asjaomasele maksekäsule vastuväite esitamise puhul selleks, et hinnata, kas esineb arvestatav oht, et tarbija ei esita nõutavat vastuväidet kas selleks ette nähtud iseäranis lühikese tähtaja tõttu või kulude tõttu, mida kohtusse

pöördumine vaidlustatud võlasumma suurust arvestades kaasa tooks, või seetõttu, et riigisisestes õigusnormides ei ole ette nähtud kohustust anda tarbijale tutvumiseks kogu teave, mida ta vajab oma õiguste ulatuse kindlaks tegemiseks.

Teine küsimus

- 62 Teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 93/13 artikli 3 lõiget 1, artikli 6 lõiget 1, artikli 7 lõikeid 1 ja 2 ning artiklit 8 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus riigisisene kohtupraktika, mille kohaselt teatava lepingutingimuse õigusvastaste lepingutingimuste riiklikku registrisse kandmise mõjul käsitatakse seda lepingutingimust ebaõiglasena kõigis tarbijaga seotud menetlustes, sealhulgas siis, kui tegemist on muu müüja või teenuste osutajaga kui see, kelle suhtes toimus nimetatud tingimuse riiklikku registrisse kandmise menetlus, ning kui asjaomane lepingutingimus ei ole registrisse kantud tingimusega identse sõnastusega, ent on sama sisuga ja sellel on asjaomase tarbija suhtes samasugune mõju.
- 63 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt põhineb direktiiviga 93/13 loodud kaitsesüsteem eeldusel, et suhtes müüja või teenuste osutajaga on tarbija läbirääkimispositsioon nõrgem ja tal on vähem teavet (21. septembri 2023. aasta kohtuotsus mBank (Poola õigusvastaste lepingutingimuste register), C-139/22, EU:C:2023:692, punkt 34).
- 64 Nõnda tuleb kõigepealt märkida, et selle direktiivi artikli 3 lõike 1 kohaselt loetakse ebaõiglaseks eraldi läbi rääkimata lepingutingimus, kui see on vastuolus heausksuse tingimusega ning kutsub esile lepinguosaliste lepingust tulenevate õiguste ja kohustuste olulise tasakaalustamatuse, mis kahjustab tarbijat, ning selle direktiivi artikli 6 lõike 1 kohaselt ei ole niisugune tingimus tarbijale siduv. Viimati nimetatud sätte eesmärk on asendada lepingupartnerite õiguste ja kohustuste vahel lepinguga loodud formaalne tasakaal tegeliku tasakaaluga, mis taastab võrdsuse nende vahel (21. septembri 2023. aasta kohtuotsus mBank (Poola õigusvastaste lepingutingimuste register), C-139/22, EU:C:2023:692, punkt 35 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 65 Järgmiseks tuleneb selle direktiivi artikli 7 lõikest 1 koostoimes sama direktiivi kahekümne neljanda põhjendusega, et arvestades nõrgemal positsioonil olevate tarbijate kaitses seisneva avaliku huvi laadi ja tähtsust, on liikmesriigid kohustatud nägema ette piisavad ja tõhusad vahendid, et lõpetada ebaõiglaste tingimuste seadmine lepingutes, mille müüjad või teenuste osutajad tarbijatega sõlmivad (21. septembri 2023. aasta kohtuotsus mBank (Poola õigusvastaste lepingutingimuste register), C-139/22, EU:C:2023:692, punkt 36).
- 66 Nagu nähtub direktiivi 93/13 artikli 7 lõikest 2, on üks selline vahend neile isikutele ja organisatsioonidele, kellel on õigustatud huvi tarbijat kaitsta, võimalus pöörduda kohtusse nõudega tuvastada, et lepingute tüüptingimused on ebaõiglased, ning saavutada vajaduse korral nende kasutamise keelamine (21. septembri 2023. aasta kohtuotsus mBank (Poola õigusvastaste lepingutingimuste register), C-139/22, EU:C:2023:692, punkt 37).
- 67 Kuna aga põhikohtuasi ei puuduta selliseid isikuid ja organisatsioone, siis ei ole teisele küsimusele vaja vastata direktiivi 93/13 artikli 7 lõikest 2 lähtudes.
- 68 Viimaseks tuleb märkida, et kuna selle direktiivi kaheteistkümnenda põhjenduse kohaselt ühtlustatakse ebaõiglaste lepingutingimuste riigisisene regulatsioon selle direktiiviga üksnes osaliselt ja minimaalselt, jääb liikmesriikidele võimalus EL toimimise lepingut arvesse võttes tagada kõrgem tarbijate kaitstuse tase riigisiseste õigusnormide abil, mis on nimetatud

direktiiviga ette nähtud õigusnormidest rangemad. Sama direktiivi artikli 8 kohaselt võivad liikmesriigid selle direktiivi reguleerimisalas vastu võtta või säilitada osutatud aluslepingule vastavad rangemad sätted, et tagada kõrgem tarbijate kaitstuse tase (21. septembri 2023. aasta kohtuotsus mBank (Poola õigusvastaste lepingutingimuste register), C-139/22, EU:C:2023:692, punkt 39 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 69 Mis seevastu puudutab õigusvastaste lepingutingimuste riiklikku registrit, siis on Euroopa Kohus sedastanud, et selle registri taoline mehhanism, mis seisneb ebaõiglaseks tunnistatud lepingutingimuste loendi koostamises, kuulub rangemate õigusnormide hulka, mida liikmesriigid võivad vastu võtta või säilitada direktiivi 93/13 artikli 8 alusel, ning et see register vastab põhimõtteliselt tarbijakaitse huvidele (21. septembri 2023. aasta kohtuotsus mBank (Poola ebaseaduslike lepingutingimuste register), C-139/22, EU:C:2023:692, punkt 40 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 70 Kuna direktiivis 93/13 puudub nõue luua selline register, kuuluvad selle direktiivi konkreetsete eesmärkide saavutamiseks kasutatavate vahendite valik ja seega ebaõiglasteks tunnistatud lepingutingimuste registrisse kandmise õigusliku mõju kindlaksmääramine liikmesriikide pädevusse.
- 71 Tingimusel, et õigusvastaste lepingutingimuste riiklikku registrit hallatakse läbipaistvalt ning nii tarbijate kui ka müüjate või teenuse osutajate huvides, ajakohastades seda ühtlasi õiguskindluse põhimõtet järgides, on selle registri loomine kooskõlas liidu õigusega (21. septembri 2023. aasta kohtuotsus mBank (Poola ebaseaduslike lepingutingimuste register), C-139/22, EU:C:2023:692, punkt 43 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 72 Pealegi eeldab õigusvastaste lepingutingimuste registri mehhanismi kohaldamine, et tuvastamaks, kas kõiki konkreetse juhtumi asjakohaseid asjaolusid arvestades on teatav lepingutingimus – eelkõige mõju osas – sisuliselt identne registrisse kantud lepingutingimusega, hindab pädev liikmesriigi kohus, kas vaidlustatud lepingutingimus on samaväärne õigusvastaseks tunnistatud ja registrisse kantud tüüptingimusega, ning asjaomasel müüjal või teenuste osutajal on võimalus vaidlustada see samaväärsus riigisiseses kohtus (21. septembri 2023. aasta kohtuotsus mBank (Poola ebaseaduslike lepingutingimuste register), C-139/22, EU:C:2023:692, punkt 44 ja seal viidatud kohtupraktika). Selline riigisisene kord ei kujuta seega endast asjaomase ettevõtja kaitseõiguste rikkumist (vt analoogia alusel 21. detsembri 2016. aasta kohtuotsus Biuro podrózy „Partner“, C-119/15, EU:C:2016:987, punkt 43).
- 73 Lisaks tuleb märkida, et kuigi vastavalt direktiivi 93/13 artiklile 8 on liikmesriikidele jäetud vabadus näha riigisiseses õiguses ette riigisiseste kohtute omal algatusel tehtav kontroll ulatuslikumana sellest, mida need kohtud peavad selle direktiivi kohaselt läbi viima, või isegi lihtsustatud menetlus lepingutingimuse ebaõigluse hindamiseks, nagu on kõne all põhikohtuasjas, peab liikmesriigi kohus siiski üldjuhul vaidluse pooli vastavast hinnangust teavitama ja paluma neil selle üle vaielda võistlevas menetluses, järgides riigisisestes menetlusnormides selleks ette nähtud korda (21. septembri 2023. aasta kohtuotsus mBank (Poola ebaseaduslike lepingutingimuste register), C-139/22, EU:C:2023:692, punkt 45).
- 74 Eelotsusetaotluse esitanud kohus nendib, et Poola õigust on võimalik tõlgendada nii, et kui lepingutingimus kantakse õigusvastaste lepingutingimuste riiklikku registrisse, tuleb kõnealust tingimust seetõttu käsitada ebaõiglasena kõigis menetlustes, milles osaleb tarbija, sealhulgas siis, kui tegemist on muu müüja või teenuste osutajaga kui see, kelle suhtes toimus kõnealuse

lepingutingimuse riiklikku registrisse kandmise menetlus, ning juhul, kui asjaomane tingimus ei ole registrisse kantud tingimusega identse sõnastusega, ent on sama sisuga ja sellel on asjaomase tarbija suhtes samasugune mõju.

- 75 Sellega seoses tuleb meenutada, et vaidlusaluse lepingutingimuse ebaõigluse tuvastamine on võrreldes selle tingimuse sisu õigusvastaste lepingutingimuste riiklikku registrisse kantud tingimuse sisuga kiire vahend, et saavutada paljudes lepingutes kasutatavate ebaõiglaste lepingutingimuste mõju kadumine nende lepingute poolteks olevate tarbijate suhtes (21. septembri 2023. aasta kohtuotsus mBank (Poola ebaseaduslike lepingutingimuste register), C-139/22, EU:C:2023:692, punkt 41).
- 76 Lisaks otsustas Euroopa Kohus kohtuasjas, mis puudutas müüja või teenuste osutaja vastu algatatud haldusmenetlust, et direktiivi 93/13 artikli 6 lõiget 1 ja artiklit 7 koostoimes Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiivi 2009/22/EÜ tarbijate huve kaitsvate ettekirjutuste kohta (ELT 2009, L 110, lk 30) artiklitega 1 ja 2 ning harta artiklit 47 arvestades tuleb tõlgendada nii, et nende sätetega ei ole vastuolus, kui sellise tüüptingimuse kasutamist, mis sisult on samaväärne tüüptingimusega, mis on jõustunud kohtuotsusega tunnustatud õigusvastaseks ja kantud õigusvastaste lepingutingimuste riiklikku registrisse, käsitatakse ka sellise müüja või teenuste osutaja õigusvastase tegevusena, kes ei olnud viimati mainitud lepingu tingimuse registrisse kandmisega päädinud menetluse pool (21. detsembri 2016. aasta kohtuotsus Biuro podróży „Partner“, C-119/15, EU:C:2016:987, punkt 47).
- 77 Sama kehtib *a fortiori* müüja või teenuste osutaja ja tarbija vahelise vaidluse puhul, mida lahendatakse põhikohtuasjas, milles on tegemist – võimalik, et ebaõiglase – lepingutingimuse jõustamise tingimustega.
- 78 Kõiki eespool esitatud kaalutlusi arvestades tuleb teisele küsimusele vastata, et direktiivi 93/13 artikli 3 lõiget 1, artikli 6 lõiget 1, artikli 7 lõiget 1 ning artiklit 8 tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus riigisisene kohtupraktika, mille kohaselt teatava lepingutingimuse õigusvastaste lepingutingimuste riiklikku registrisse kandmise mõjul käsitatakse seda lepingutingimust ebaõiglasena kõigis tarbijaga seotud menetlustes, sealhulgas siis, kui tegemist on muu müüja või teenuste osutajaga kui see, kelle suhtes toimus nimetatud tingimuse riiklikku registrisse kandmise menetlus, ning kui asjaomane lepingutingimus ei ole registrisse kantud tingimusega identse sõnastusega, ent on sama sisuga ja sellel on asjaomase tarbija suhtes samasugune mõju.

Kohtukulud

- 79 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (üheksas koda) otsustab:

1. Nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiivi 93/13/EMÜ ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes artikli 6 lõiget 1 ja artikli 7 lõiget 1

tuleb tõlgendada nii, et

nendega on vastuolus riigisisised õigusnormid, mille kohaselt ei või liikmesriigi kohus omal algatusel kontrollida, kas tarbijaga sõlmitud lepingu mõni tingimus on ebaõiglane, ega teha vastavaid järeldusi jõustunud ja täidetavaks tunnistatud maksekäsu tegemise otsusel põhineva sundtäitemenetluse üle tehtava järelevalve raames,

- kui nendes õigusnormides ei ole sellist kontrolli ette nähtud maksekäsu andmise staadiumis või
- kui niisugune kontroll on ette nähtud üksnes asjaomasele maksekäsule vastuväite esitamise puhul selleks, et hinnata, kas esineb arvestatav oht, et tarbija ei esita nõutavat vastuväidet kas selleks ette nähtud iseäranis lühikese tähtaja tõttu või kulude tõttu, mida kohtusse pöördumine vaidlustatud võlasumma suurust arvestades kaasa tooks, või seetõttu, et riigisisestes õigusnormides ei ole ette nähtud kohustust anda tarbijale tutvumiseks kogu teave, mida ta vajab oma õiguste ulatuse kindlaks tegemiseks.

2. Direktiivi 93/13 artikli 3 lõiget 1, artikli 6 lõiget 1, artikli 7 lõiget 1 ning artiklit 8

tuleb tõlgendada nii, et

et nendega ei ole vastuolus riigisisene kohtupraktika, mille kohaselt teatava lepingutingimuse õigusvastaste lepingutingimuste riiklikku registrisse kandmise mõjul käsitatakse seda lepingutingimust ebaõiglasena kõigis tarbijaga seotud menetlustes, sealhulgas siis, kui tegemist on muu müüja või teenuste osutajaga kui see, kelle suhtes toimus nimetatud tingimuse riiklikku registrisse kandmise menetlus, ning kui asjaomane lepingutingimus ei ole registrisse kantud tingimusega identse sõnastusega, ent on sama sisuga ja sellel on asjaomase tarbija suhtes samasugune mõju.

Allkirjad